

Verslag CO₂ Initiatief Samen Slim besparen 21 mei 2021 KAM adviseur Holland

Bijeenkomst informatie

Locatie: Via ZOOM (in remote)

Duur: 13.00 uur – 15.00 uur

Deelnemers:

- Maas Holding B.V. te Langeweg, mevrouw K. Otten;
- Klomp Technisch Buro B.V. te Amsterdam, mevrouw S. Bruns;
- Schot Verticaal Transport B.V. te Alkmaar, mevrouw F. Baltus.
- Schot infra te Langedijk, de heer R. Schouten;
- Ecoloss Project B.V. te Pernis, de heer L. Verhoog;
- Fronik Infra te Mijdrecht, mevrouw J. Fronik;
- Van 't Hek Groep te Zuidoostbeemster, Jordi Velzeboer en Joeri Huijg;
- Hoots Hekwerken te Amsterdam, de heer J. Hoots;
- A. Faber te Bolsward, mevrouw Y. Terpstra;
- VOPO Pompen te De Rijp, de heer H. de Wit;
- Normwaard te Spijkenisse, de heer M. Kraijo;
- KAM adviseur Zoetermeer, de heer H. Schipaanboord;
- KAM adviseur Holland, mevrouw M. Glorie, J. Goossens en L. Suidgeest.

Afgemeld:

- Groenfra BV, de heer S. Turkenburg;
- Haarsma Groep te Tjerkwerd, de heer G. Homan en mevrouw L. Galama;
- Verkley te Drachten, mevrouw S. Hake.

Vanwege de RIVM-richtlijnen en het willen voorkomen van onnodige Corona- risico's is gekozen om de bijeenkomst van 21 mei 2021 via ZOOM te laten plaatsvinden. Met hulp van een film- en geluidstechnicus was een prima verbinding met de deelnemers mogelijk en was er ruimte voor voldoende interactie. We verwachten dat we in het najaar weer bij elkaar te kunnen komen.

Het programma van de bijeenkomst bestond uit deel één waarin nieuwe ontwikkelingen, veel voorkomende afwijkingen en trends zijn besproken. Hiervoor is tijdens de vooraankondiging aan de deelnemers gevraagd hun door de CI geconstateerde afwijkingen aan te leveren.

Deel twee bestond uit een lezing door gastspreker Bas Mentink over Dubocalc waarin hij de deelnemers informeerde hoe milieukosten van ontwerpvarianten (GWW-werken) kunnen worden berekend.

De bijeenkomst begon met een opening door Michelle Glorie van KAM adviseur Holland met korte uitleg over verloop van de middag en uitleg waarom alsnog gekozen is voor 'een bijeenkomst op afstand'.

Nieuwe ontwikkelingen:

Op gebied van nieuwe ontwikkelingen is te melden, dat het handboek 3.1 nu van toepassing is en dat dit met name invloed heeft op de input voor de Directiebeoordeling. Er wordt gerefereerd naar de nieuwsbrief van augustus 2020 waarin de wijzigingen van 3.0 naar 3.1 door Michelle Glorie zijn benoemd.

Naar gelang een organisatie gecertificeerd is voor de ladder wordt door de auditoren steeds meer diepgang gevraagd met betrekking tot doelstellingen en maatregelen. De effectiviteit van de communicatie moet meer en diepgaander onderdeel van de evaluatie worden.

Nieuw is de projectenpagina op de SKAO-site. Gevraagd wordt om Projecten met gunningvoordeel hierop te publiceren. Deze is nog niet openbaar en is nu alleen benaderbaar door in te loggen.

Afwijkingen en trends:

Vanuit de toegezonden info door de deelnemers is een overzicht gemaakt van door de CI geconstateerde afwijkingen:

- Boundary wijzigingen: Let op; als een entiteit bij een holding wordt bijgevoegd moet worden bepaald of deze in kader van de CO₂-ladder onder de boundary valt. Zo ja, neem dan ook de bijhorende energiestromen mee in de footprint. Belangrijk dit op tijd aan te geven bij CI en eventueel adviseur;
- Stellingname: Benoem aan de hand van de A, B en C-maatregelen waar de organisatie staat. Behoort de organisatie bij de koploper, middenmoter of is deze een achterblijver? Door het aanvullen van de maatregelenlijst met 'eigen' niet door SKAO vastgesteld maatregelen geeft dit de organisatie volledig inzicht en kunnen deze door SKAO worden ingezien; Zo heeft SKAO de o.a. volgende maatregelen overgenomen in hun overzicht:
 - o LED verlichting buiten
 - o Infraroodverwarming
 - o Groen gas
 - o Afspraken energie bij huur
 - o Rijden op aardgas
 - o Parkeerbeleid
 - o Openbaar vervoer
 - o Nieuwe categorie: groenonderhoud.
- Communicatie scope 3: Wordt vaak vergeten te benoemen in de interne communicatie. Het is een eis deze mee te nemen in de interne en externe communicatie.
- Inrichting website / vindbaarheid: Op de site van de organisatie moeten de documenten bereikbaar zijn via de termen "CO₂-prestatieladder" of "CO₂-beleid" (pag. 44 van handboek onder 'De website van de organisatie').
- Documenten aanwezig voor 3 jaar: Gepubliceerde documenten moeten 3 jaar op de website van de organisatie blijven staan.
- Verificatie van de footprint / rekenfoutjes: Behoeft geen verificatie meer door erkend bureau of dergelijke, maar laat de berekening intern controleren op volledigheid, door bijvoorbeeld een collega of extern adviseur. Dit voorkomt een hoop herstellen achteraf (van documenten) als auditor fouten herkend.
- Onjuiste conversiefactoren: Wees alert op wijzigingen van de conversiefactoren. Meestal vindt herziening plaats in januari van het jaar. Deze gelden dan voor de toekomstige periode. Tijdens de wijzigingen worden deze onderbouwd. Het kan voorkomen, dat moet worden teruggerekend (dit wordt dan expliciet vermeld). Voor info zie: <https://www.skao.nl/nl/documenten>.
- Compleetheit van de directiebeoordeling: De benodigde input van de Directiebeoordeling is in Handboek 3.1 aangepast (vindbaar onder par 6.1.1.2).
- Ondertekenen documenten: Alle documenten dienen door de directeur te zijn getekend. In kader van AVG-regels en het moeten publiceren van documenten kan dit worden afgevangen door alleen de directiebeoordeling te tekenen met daarbij vermelding; dat de directie zich conformeert aan alle documenten.
- Aantoonbare groene stroom: Tussen werkelijke groene stroom zijn ook leveranciers die aangeven groene stroom te leveren maar dit niet aantoonbaar kunnen maken. Eis van de leverancier een verklaring 'garantie van oorsprong'. Check bijvoorbeeld via de website <https://www.hier.nu/groene-stroom-checker> of jouw leverancier werkelijk groene stroom levert. Import van groene stroom bijvoorbeeld uit Noorwegen geldt voor de ladder niet als groene stroom.
- Stroomverbruik en zonnepanelen: Geef in de footprint inzicht in ingenomen en terug geleverde energie. Energie wat opgenomen wordt, moet worden meegenomen in footprint. Ondanks dat wellicht meer wordt terug geleverd.

- Verschil tussen basis- en referentiejaar:
 - Basisjaar = jaar beginmeting;
 - Referentiejaar = jaar waar aan de doelstellingen worden gerelateerd.
- Actualisatie van ketenanalyse en scope 3 analyse: Om de drie jaar moet de ketenanalyse worden herzien met actuele berekeningen etc..
- Halen en brengen van informatie / actieve deelname: Door de dialoog en interactie tijdens de bijeenkomsten wordt voldaan aan de norm. Tevens wordt vooraf de bijeenkomst input vanuit de deelnemers gevraagd.
- Onafhankelijkheid van de interne auditor: Diegene die de documenten opstelt kan geen interne audit uitvoeren over eigen werk. De norm stelt hier dat deze werkzaamheden van elkaar moeten worden gescheiden. Binnen KAM-adviseur wordt dat ondervangen, door werk door collega adviseur te laten auditeren. Voorstel is of het mogelijk is om interne audits uit te voeren tijdens een van de bijeenkomsten?.
- Juiste verwijzing naar ISO14064: Deze norm is aangepast en uitgebreid. Wees alert op, dat je de laatste versie toepast.
- Adblue geeft ook CO2 uitstoot (SGS): Het laboratorium van SGS heeft geconstateerd dat AdBlue tijdens de verbranding ook CO2 uitstoot. Door het laboratorium is de Emissie factor van Ad Blue berekend op: **260g/liter**. Op dit moment hanteert alleen SGS deze uitstoot en is deze nog niet benoemd in het overzicht CO2-emissiefactoren maar zal naar verwachtingen worden overgenomen door de andere CI's. Advies: neem AdBlue mee in jullie footprint.

Lezing DuboCalc:

Na bespreking van bovenstaand is deel twee van de middag ingevuld door gastspreken Bas Mentink waarin hij de deelnemers informeerde over het gebruik van DuboCalc; als middel om milieu effecten tijdens de ontwerpfase van GWW-werken inzichtelijk te maken. De presentatie is bij het verslag gevoegd.

Afsluiting:

Na de gastspreker sluit Michelle de bijeenkomst af en dankt de gastspreker en deelnemers voor hun inzet en deelname.

Datum voor de volgende bijeenkomst was al vastgelegd op 5 november 2021, maar voorstel is deze te verplaatsen naar **vrijdag 29 oktober 2021**. Details van de bijeenkomst volgen via de e-mail.

